

Канфуцый «прапісаўся» ў Мінску

20 студзеня Беларусь і Кітай адзначаюць 29-ю гадавіну ўстанаўлення дыпламатычных адносін паміж нашымі краінамі. Журналіст Інеса Плескачэўская сустрэлася са старшынёй таварыства дружбы «Беларусь—Кітай», дырэктарам Рэспубліканскага інстытута кітаязнаўства імя Канфуцзя БДУ, былым паслом Беларусі ў Кітаі Анатолем ТОЗІКАМ.

— Калі аб'яўлялі аб прысваенні нам гэтага звання, намеснік генеральнага дырэктара Штаб-кватэры інстытутаў Канфуцзя сказаў, што сёння Рэспубліканскі інстытут кітаязнаўства БДУ з'яўляецца, мабыць, найлепшым сярод усіх такіх інстытутаў, а іх цяпер у свеце больш за пяцьсот. Гэта прызнанне нашага ўзроўню, якасці адукацыі і працы.

АНАТОЛЬ Тозік з задавальненнем расказвае пра тое, што ўжо ўдалося, але яшчэ з большым энтузіязмам — аб тым, што трэба будзе зрабіць.

Адзін з новых кірункаў работы, ініцыяваных інстытутам, — падрыхтоўка школьных настаўнікаў кітайскай мовы. Анатоль Тозік упэўнены, што настаўнікаў кітайскай мовы ў нашай краіне катастрофічна не хапае: «На жаль, сітуацыя такая, што ў школах гэтую мову вывучае менш за адзін працэнт вучняў. Гэта вельмі сур'ёзная праблема, і адставанне ў дадзенай сферы пачынае стрымліваць увесь комплекс двухбаковага супрацоўніцтва». Выкладчыкаў-кітаістаў рыхтуюць на філалагічным факультэце БДУ і ў Мінскім лінгвістычным універсітэце, за кошт бюджэту — усяго чалавек дваццаць штогод, а паколькі падрыхтоўка добрая, «гэтых выпускнікоў з задавальненнем забіраюць кітайскія і беларуска-кітайскія арганізацыі, якія працуюць у нас у краіне, іх у адным кітайска-беларускім індустрыяльным парку каля сямідзiesiąці. Толькі ў 30 школах вывучаюць кітайскую мову. Калі я працаваў віцэ-прэм'ерам і прапаноўваў звярнуць на гэта ўвагу, у міністэрстве адукацыі адказвалі, што «ахвотных няма». А калі я прыйшоў суды, практычна кожны месяц тэлефануюць з якой-небудзь школы, нават з раённых: «Дапамажыце знайсці настаўніка». Гэта значыць, сітуацыя змянілася, людзі пачынаюць разумець, што сёння веданне кітайскай мовы — гэта дадатковая гарантыя, што чалавек знойдзе цікавую работу з нядрэнным заробкам. Таму сёння попыт пачынае апыраджаваць прапанову».

І ў РІКК прыдумалі, як яго задаволіць: рыхтаваць настаўнікаў кітайскай з ліку тых, хто ўжо працуе ў школе і выкладае іншую замежную мову. Эксперымент — два гады навучання за кошт бюджэту — пачалі ў 2018 годзе, а летась адбыўся першы выпуск. Фінансуе гэтую пад-

рыхтоўку Міністэрства адукацыі.

— **Вашы слухачы — з усёй краіны?**

— З усёй, стараемся, каб з кожнай вобласці былі. Заняткі вядуць найбольш кваліфікаваныя беларускія выкладчыкі кітайскай мовы. А кітайскі бок спецыяльна пад гэты праект даслаў некалькі выкладчыкаў з вучонымі ступенямі і званнямі. Мы стварылі кафедру кітайскай мовы, я думаю, што сёння яна самая моцная ў рэспубліцы. Фармат навучання: два месяцы глыбокага пагружэн-

Канфуцый сустракае каля ўвахода.

ня ў прадмет у інстытуце, па дзесяць акадэмічных гадзін штодня і два месяцы дыстанцыйна, не заўсёды: кожны дзень — новыя веды. Раніцай — заданне, увечары — справаздачка.

— **Вельмі інтэнсіўна!**

— У 2018 годзе мы набралі невялікую групу, 16 чалавек. Вытрымалі гэтую дыстанцыю трынаццаць, добрая лічба (усміхаецца). Два чалавекі сышлі па хваробе, а аднаго мы адлічылі за тое, што прапусціў заняткі без уважлівай прычыны. У першы тыдзень яго адлічылі, і два гады я быў спакойны. Цяпер навучаюцца ўжо другі і трэці наборы, 60 чалавек — яны такія няўрымслівыя, ім вельмі цікава. Я чытаю там курс краіназнаўства, мне вельмі падабаецца аўдыторыя. У іх, у адрозненне ад студэнтаў, іншая матывацыя. Студэнты яшчэ думаюць — трэба гэта ім будзе ці не, таму што ўсходазнаўства — вузкая спецыяльнасць. А гэтыя ўжо дарослыя людзі, яны разумеюць, што ім гэта трэба. У такой аўдыторыі я як педагог адчуваю максімальнае прафесійнае задавальненне, разумею сваю патрэбнасць.

Таму вырашыў яшчэ ўзяць і курс гісторыі Кітая: не хачу з імі расставіцца.

— **Пра матывацыю вельмі цікава.**

— Яны разумеюць, што адна мова — гэта адна нага, а іншая, ды яшчэ кітайская, — другая, і яны будуць цвёрда стаяць на зямлі. Я лічу, што гэта вельмі важна для выкладчыкаў такіх моў, як іспанская, французская, нямецкая. Імкненне дзяцей вывучаць гэтыя мовы змяняецца, таму настаўнікі аказаліся ў няпростай сітуацыі. Адна з нашых выпускніц, атрымаўшы дыплом, сказала: «Вялікі вам дзякуй. Я выклала нямецкую, а ў школе бацькі адмаўляюцца ад яе. І я збіралася ісці выхавальніцай у дзіцячы садок, а цяпер мяне запрасілі ў гімназію». Адно выпускніцу запрасілі выкладаць у Палескі ўніверсітэт, другую — у Інстытут кантролю ведаў. Усе — гэта была мая прыныцёвая пазіцыя — здалі міжнародны кваліфікацыйны экзамен HSK, прычым на 4-5 узровень. З чацвёртым узроўнем прымаюць у многія кітайскія ўніверсітэты, а з пятым — у любы кітайскі ўніверсітэт

вось спецыяльныя кабінкі для забеспячэння сінхроннага перакладу, вось экраны для відэасувязі з усім светам. Тут жа працуе кнігарня, якая спецыялізуецца на выданнях аб Кітаі міжнароднага выдавецтва «Шанец»: вялікі выбар навучальных дапаможнікаў для тых, хто вывучае кітайскую мову, і шмат кніг на конт традыцыі і культуры вялікай краіны. Крама адкрытая для ўсіх — не толькі для тых, хто вучыцца ў інстытуце.

— Фактычна па нашай просьбе ў Беларусі было заснавана выдавецтва «Усходняя культура». Я стараюся прыцягваць сюды ўсё, што звязана з Кітаем. Запрасілі студэнтаў філалагічнага факультэта, якія навучаюцца па спецыяльнасці «кітайская мова», каб яны адчулі сябе ў гэтай атмасферы. Ёсць і яшчэ адзін кірунак, які я лічу вельмі важным. Гэта прапаганда Беларусі ў Кітаі. Маё глыбокае перакананне, што задача інстытутаў Канфуцзя і перш за ўсё нашага інстытута не толькі ў тым, каб знаёміць беларускіх грамадзян з Кітаем, але і каб кітайскіх грамадзян знаёміць з Беларуссю — з беларускай мовай, культурай, з краінай наогул. Вось-вось у Выдавецкім цэнтры БДУ павінен выйсці падрыхтаваны ў Інстытуце падручнік беларускай мовы для кітайскіх студэнтаў.

Сёння ў Кітаі — і гэтая інфармацыя, упэўнена, здзівіць многіх — у 14 універсітэтах працуюць цэнтры вывучэння Беларусі, беларускай мовы і культуры. Беларускую мову вывучаюць у Пекіне, Шанхаі, Цяньцзіне, Сіян і іншых гарадах. А яшчэ — «я зараз такімі напышлівымі словамі скажу», — усміхаецца Анатоль Афанасевіч:

— Хутка выйдзіць вялікі навучальны кітайска-беларускі і беларуска-кітайскі слоўнік, падрыхтаваны нашым інстытутам сумесна з Інстытутам мовазнаўства НАН Беларусі. У нашым двухбаковым супрацоўніцтве гэта насамрэч з'ява. Я лічу, вельмі важная. Мы суверэнная дзяржава, так, у нас дзве дзяржаўныя мовы, але першай у Канстытуцыі запісана беларуская, гэта мова тытульнай нацыі. Але да сённяшняга часу ў нас такога слоўніка не было.

Калі я, уражаная разнастайнасцю кірункаў работы, развіталася з Анатолем Тозікам, ён сказаў: «Я тут працую ў інтарэсах сваёй краіны і ў інтарэсах Кітая таксама, але толькі па тых кірунках, праблемах, тэмах, якія адпавядаюць інтарэсам абедзвюх краін».

Вельмі шмат планаў. Інеса ПЛЕСКАЧЭЎСКАЯ, уласны карэспандэнт газеты «СБ. Беларусь сегодня», спецыяльна для «Звязды». Фота Міхаіла ПЯНЬЕЎСКАГА.